

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра підприємництва та організації агробізнесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

Діброва А.Д.

“ _____ ” _____ 2019 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

підприємництва та організації агробізнесу

Протокол №11 від “11” травня 2019 р.

Завідувач кафедри

_____ Ільчук М.М

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОРГАНІЗАЦІЯ І ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА В АГРАРНИХ
ФОРМУВАННЯХ**

07 – Управління та адміністрування

071 – облік і оподаткування

Факультет економічний

Розробники: к.е.н. доц. Любар Р.П.

Київ – 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА В АГРАРНИХ ФОРМУВАННЯХ

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь				
Освітній ступінь	Бакалавр			
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»			
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування»			
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)			
Характеристика навчальної дисципліни				
Вид	денна форма навчання (вибіркова)	заочна форма навчання (вибіркова)		
Загальна кількість годин	150	150		
Кількість кредитів ECTS	5	5		
Кількість змістових модулів	2	2		
Курсовий проект (робота) (за наявності)				
Форма контролю	<i>Екзамен</i>		<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання				
	денна форма навчання	денна форма навчання (СТ)	заочна форма навчання	заочна форма навчання (СТ)
Рік підготовки (курс)	4	4	5	5
Семестр	8	8	9	10
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>15 год.</i>	<i>16 год.</i>	<i>16 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>30 год.</i>	<i>12 год.</i>	<i>14 год.</i>
Самостійна робота	<i>105 год.</i>	<i>105 год.</i>	<i>122 год.</i>	<i>120 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	6,5	6,5		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета “Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях” - дати системне, цілісне уявлення про закономірності побудови і ефективного ведення господарства в аграрних формуваннях різних організаційно-правових форм.

Завдання дисципліни полягає в тому, щоб розкрити:

- наукові основи організації сільськогосподарського виробництва;
- виробничий потенціал аграрних формувань і організацію його використання;
- планування виробництва в аграрних формуваннях;
- основи раціональної організації виробництва у аграрних формуваннях;
- організацію галузей рослинництва, тваринництва, промислових виробництв та промислів

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: поняття системи ведення господарства; види аграрних формувань і об'єднань; організацію використання земельних, трудових і матеріальних ресурсів; суспільні форми організації виробництва; планування і господарський розрахунок в сільськогосподарських підприємствах; організацію галузей рослинництва, тваринництва, промислових виробництв та промислів.

вміти: організовувати ефективне функціонування аграрних формувань; розробляти заходи щодо ефективного використання земельних, трудових і матеріальних ресурсів; розробляти перспективні, поточні та оперативні плани; вдосконалювати систему господарського розрахунку; розробляти заходи по раціональному веденню галузей рослинництва, тваринництва, промислових виробництв та промислів.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної та заочної форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	Усьо-го	у тому числі					Усьо-го	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Наукові основи організації і планування сільськогосподарського виробництва													
1. Предмет, завдання і методи науки	4	2	2			6		2	2				6
2. Види підприємств і об'єднань, їх організаційно-економічна основа	4	2	2			15		2	2				15
3. Організація використання землі, засобів виробництва і трудових ресурсів	4	2	2			10		2	2				10
4. Основи та організація планування в аграрних формуваннях	2		2			10			2				10
5. Планування виробництва продукції в аграрних формуваннях	4	2	2			8		2	2				8
6. Планування собівартості продукції і фінансовий план підприємства	4	2	2			15		2	2				15
7. Суспільні форми організації виробництва	2		2	2		6			2				6
Разом за змістовим модулем 1	26	10	16	6		70		10	16				70
Змістовий модуль 2. Наукові основи організації і планування сільськогосподарського виробництва													
9. Організація рільництва і кормо виробництва	4	2	2			5		2	2				7

10. Організація овочівництва, садівництва і виноградарства	2		2	2		5			2			7
11. Організація скотарства	4	2	2			6		2	2			8
12. Організація вирощування молодняку ВРХ	2		2	2		4			2			6
13. Організація вівчарства.	2		2			2			2			6
14. Організація виробництва продукції свинарства та її ринок	4	2	2			8		2	2			8
15. Організація виробництва продукції птахівництва та їх ринки				2		2						4
16. Організація зберігання, переробки та реалізації продукції аграрних формувань	4		2	2		2			2			5
Разом за змістовим модулем 2	20	6	14	8		35		6	6			52
Усього годин	46	16	30	14		105		16	12			122

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– скороченого терміну заочної форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		го	л	п	лаб	інд		с.р.	го	л	п	лаб	інд
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Наукові основи організації і планування сільськогосподарського виробництва													
1. Предмет, завдання і методи науки	4	2	2			6		2	2			6	
2. Види підприємств і об'єднань, їх організаційно-економічна основа	4	2	2			15		2	2			15	
3. Організація використання землі, засобів виробництва і трудових ресурсів	4	2	2			10		2	2			10	
4. Основи та організація планування в аграрних формуваннях	2		2			10			2			10	
5. Планування виробництва продукції в аграрних формуваннях	4	2	2			8		2	2			8	
6. Планування собівартості продукції і фінансовий план підприємства	4	2	2			15		2	2			15	

7. Суспільні форми організації виробництва	2		2	2		6			2			6
Разом за змістовим модулем 1	26	10	16	6		70		10	16			70
Змістовий модуль 2. Наукові основи організації і планування сільськогосподарського виробництва												
9. Організація рільництва і кормо виробництва	4	2	2			5		2	2			7
10. Організація овочівництва, садівництва і виноградарства	2		2	2		5			2			7
11. Організація скотарства	4	2	2			6		2	2			8
12. Організація вирощування молодняку ВРХ	2		2	2		4			2			6
13. Організація вівчарства.	2		2			2			2			6
14. Організація виробництва продукції свинарства та її ринок	4	2	2			8		2	2			8
15. Організація виробництва продукції птахівництва та їх ринки				2		2						4
16. Організація зберігання, переробки та реалізації продукції аграрних формувань	4		2	2		2			2			5
Разом за змістовим модулем 2	20	6	14	8		35		6	6			52
Усього годин	46	16	30	14		105		16	14			120

1. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Визначення рівня беззбиткового обсягу виробництва продукції	2
2.	Земельні угіддя господарства їх використання та поліпшення	2
3.	Планування урожайності сільськогосподарських культур	2
4.	Економічна оцінка сільськогосподарських культур	2
5.	Визначення розміру посівних площ і виробництва продукції рослинництва	
6.	Розрахунок потреби і вартості насіння	2
7.	План використання продукції рослинництва	2
8.	Розрахунок потреби і вартості добрив та засобів захисту	2
9.	Розрахунок потреби і використання сільськогосподарської техніки	2
10.	Планування трудових ресурсів та складання технологічних карт у рослинництві	2
11.	Планування поголів'я ВРХ	2
12.	Організація зеленого конвеєра	2
13.	Планування виробництва і реалізації молока та м'яса	2
14.	Планування кормової бази	2
15.	Планування витрат у рослинництві та собівартість продукції	2
16.	Планування витрат виробництва у тваринництві	2

2. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Розставте у відповідності до класифікації системи господарства наступні відповіді:

A. За технологічною ознакою	1. Система рослинництва
B. За галузевим принципом	2. Система землеробства
C. За структурним принципом	3. Організаційна
	4. Система удобрення
	5. Система оплати праці
	6. Система годівлі
	7. Система тваринництва

2. Потреба в добривах визначається на основі:

1	Розміру посівних площ
2	Норм внесення та розміру посівних площ
3	Урожайністю сільськогосподарських культур
4	Цін на добрива

3. Як називається підприємство, яке має статутний фонд, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами і несе відповідальність тільки своїм майном

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

4. До якої форми господарювання належать приватно-орендні підприємства?

1	Приватної;
2	Державної ;
3	Колективної;
4	Ні до одної з перелічених.

5. Скільки відсотків голосів необхідно мати для вирішення питань про напрями діяльності ТОВ, затвердження його планів та звітів:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

6. Для ведення фермерського господарства безоплатно в постійне користування надаються земельні ділянки розміром не більше:

1	20 га
2	50 га
3	100 га
4	150 га

7. Як називається коефіцієнт який показує вартість основних виробничих фондів на одного середньорічного працівника:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

8. При якій організаційно-правовій формі підприємства передбачена обов'язкова трудова участь засновників у його діяльності?

1	товариство з обмеженою відповідальністю
2	акціонерне товариство
3	виробничий кооператив
4	приватно – орендне підприємство

9. Як називається відсоток суми прибутку на 1 грн суми вартості основних і оборотних фондів:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

10. Бізнес план відноситься до:

1	Оперативного планування
2	Перспективного планування
3	Річного планування
4	Галузевого планування

11. Розставте у відповідності до класифікації, плани сільськогосподарського підприємства:

A. Перспективне	1. Плани-наряди бригадам, ланкам, агрегатам, окремим виконавцям робіт
B. Річне	2. Виробничі програми бригад, ферм та ін. підрозділів
C. Оперативне	3. Робочі плани бригад, орендних колективів, та ін
	4. Річний план економічного і соціального розвитку підприємства
	5. Бізнес-план
	6. Квартальні, місячні, декадні плани ферм, підсобних підприємств

12. Розставте підприємства різних видів в залежності від таких класифікаційних ознак:

A. Правовий статус і форма господарювання	1. Кооперативні
B. Форма власності майна	2. Приватні
C. Мета й характер діяльності	3. Орендні
	4. Господарські товариства
	5. Комунальні

13. Керівника державного підприємства

1	Обирає колектив
2	Вирішується на загальних зборах
3	Призначає власник майна
4	Спостережна комісія

14. Розставте показники використання виробничих фондів в залежності від таких класифікаційних ознак:

A. Показники ефективності використання виробничих фондів	1. Коефіцієнт вибуття
B. Показники руху основних виробничих фондів	2. Фондовіддача
C. Показники використання енергетичних засобів	3. Фондомісткість
	4. Коефіцієнт оновлення
	5. Енергоощадність
	6. Коефіцієнт зношення
	7. Енергоозброєність

15. Який орган створюється для контролю за фінансово-господарською діяльністю кооперативу:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

16. Членами фермерського господарства не можуть бути:

1	Родичі
2	Особи які працюють за договором
3	Подружжя
4	Всі вище перелічені можуть бути

17. Розставте у відповідності до класифікації засобів виробництва, в залежності від таких класифікаційних ознак:

A. За їх роллю в процесі праці	1. Засоби виробничого призначення
B. За характером участі у процесі виробництва	2. Предмети праці
C. За їх значенням у процесі виробництва	3. Основні
	4. Невиробничі основні засоби

18. Основним показником який визначає спеціалізацію сільськогосподарського підприємства є:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

19. Об'єктом дисципліни "Організація і планування сільськогосподарського виробництва" є:

1	Механізм взаємовідносин між сільськогосподарськими підприємствами;
2	Підприємство;
3	Механізм взаємовідносин підприємства з державою;
4	Процес планування в сільськогосподарських підприємствах.

20. Як називається показник який показує відношення прибутку до собівартості реалізованої продукції:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

21. Більш ніж скільки % голосів має бути присутніх на зборах учасників ТОВ щоб вони вважалися повноважними:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

22. При якій організаційно-правовій формі підприємства передбачена обов'язкова трудова участь засновників у його діяльності?

1	Товариство з обмеженою відповідальністю;
2	Акціонерне товариство;
3	Виробничий кооператив;
4	Повне товариство.

23. Хто, згідно закону «Про фермерське господарство», представляє інтереси фермерського господарства перед іншими організаціями, підприємствами, установами?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

24. Потреба в добривах визначається на основі:

1	Розміру посівних площ
2	Норм внесення та розміру посівних площ
3	Урожайністю сільськогосподарських культур
4	Цін на добрива

25. Який основний документ земельного законодавства регулює земельні відносини в Україні?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

26. Фондозабезпеченість -це:

1	Вартість основних виробничих фондів на 1 середньорічного працівника;
2	Відношення вартості валової продукції до вартості основних виробничих фондів.
3	Вартість основних виробничих фондів с/г призначення на 100 га сільськогосподарських угідь;
4	Відношення вартості основних виробничих фондів до вартості валової продукції.

27. Як називається документ в якому наведені дані про природні властивості земель, їх господарський і правовий статус, в якому наведено облік кількості і якості земель та її економічну оцінку:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

28. Потребу в насінні розраховують:

1	Діленням кількості насіння на площу
2	Множенням площі на потребу насіння на 1 га
4	Множенням урожайності з 1 га на площу

29. Основні виробничі процеси в рослинництві організують відповідно до:

1	Розміру площ і тракторів
2	Кількості працівників
3	Технологічних карт
4	Наявності матеріально-технічних ресурсів

30. Основною метою створення господарського товариства є отримання..

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Дисципліна має обсяг ___ годин, що відповідає ___ кредитам. Зміст навчальної дисципліни поділено на ___ змістові модулі.

На вивчення I модуля відведено ___ кредитів ECTS, II модуля – ___ кредитів, III модуля – ___ кредитів.

Рейтинг студента з дисципліни визначається за 100-бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 70 балів, і рейтингу з підсумкової атестації (іспиту, заліку) – 30 балів.

Після завершення проведення письмового екзамену за результатами відповідей на екзаменаційний білет обов'язково проводиться співбесіда двома науково-педагогічними (педагогічними) працівниками, які проводили підсумкову атестацію, із здобувачем вищої освіти, після якої визначається остаточна оцінка за складання екзамену – рейтинг здобувача вищої освіти з атестації R_{AT} (не більше 30 балів).

Видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації. 2.2. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисциплін, які викладаються протягом одного семестру – осіннього чи весняного, поділяється лекторами на два – три змістові модулі

Заліки для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання проводяться методом тестування.

Методика складання тестових завдань та оцінювання знань здобувачів вищої освіти наведена у методичній розробці «Методика підготовки та проведення тестового оцінювання знань студентів» (Лузан П.Г., Ільїн В.В., Рудик Я.М., Лисенко В.П., Зазимко О.В. Видавничий центр НУБіП України, 2009 р.)

Кожний змістовий модуль теж оцінюється за 100-бальною шкалою (зазначити критерії оцінки знань студентів зі змістового модуля)

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів):

$$R_{дис} = R_{НР} + R_{AT}$$

Співвідношення між національними оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

Рекомендована література

ОСНОВНА

1. Організація та планування виробництва в аграрних формуваннях. Ільчук М.М., Коновал І.А., Мельникова І.В., Любар Р.П., Соболев В.О. Навчальний посібник. К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки». – 2015. – 56 с.
<https://elearn.nubip.edu.ua/>
2. Організація і планування сільськогосподарського виробництва / За редакцією М.М. Ільчука. Підручник. – Вінниця: Нова Книга, 2009 – 456 с.
<https://elearn.nubip.edu.ua/>
3. Організація і планування сільськогосподарського виробництва: навчальний посібник.-К.: ЗАТ „Нічлава”, 2004-304 с.
<https://elearn.nubip.edu.ua/>
4. Організація і планування сільськогосподарського виробництва. За ред. Л.Я.Зрібняка, М.М. Ільчука. К.:НАУ. – 2003. – 104 с.
<https://elearn.nubip.edu.ua/>
5. Курсове і дипломне проектування з організації агробізнесу. За ред. Л.Я.Зрібняка, М.М.Ільчука. К: НІЧЛАВА, 2003. – 124 с.
<https://elearn.nubip.edu.ua/>

НОРМАТИВНА

1. Господарський кодекс України, Голос України, 14 березня 2003 р.
2. Закон України “Про колективне сільськогосподарське підприємство” Голос України, 20 березня 1992 р.
3. Закон України “Про господарські товариства”. Голос України, 11 жовтня 1991р.
4. Закон України “Про фермерське господарство” // Урядовий кур’єр , 28 серпня, 2003 р.
5. Закон України “Про особисте селянське господарство”. Урядовий кур’єр, 11 червня 2003 р.
6. Закон України “Про внесення змін до закону “Про оренду землі”, Урядовий кур’єр, 5 листопада 2003 р.
7. Закон України “Про оплату праці”. Голос України 25 жовтня 1995 р.
8. Закон України “Про сільськогосподарську кооперацію”. // Голос України.-13 серпня 1997р.
9. Указ Президента України “Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки”. Урядовий кур’єр, 15 грудня 1999р.
10. Земельний кодекс України // Сільський час, 16 листопада 2001 р.

ДОПОМІЖНА

1. Оптимізаційні рішення організації виробництва в агробізнесі. Ільчук М.М., Ус С.І., Андросович І.І. Стаття. К.: «Економіка АПК», № 5 (283), 2018. – С. 77-84
1. Економіка підприємства: Підручник/ За ред. С. Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, – 1999. – 425 с.

2. Зубець М.В. Напрями економічного зростання агропромислового комплексу України.-К.: Аграрна наука, 1999.-56с.
3. Положення про організацію сільськогосподарських кооперативів / Авт. колектив: П.Т.Саблук, М.Й.Малик, В.Я.Месель-Веселяк та ін., Ін-т аграр. економіки УААН.-К.,1997.-91с.
4. Посібник по реформуванню сільськогосподарських та переробних підприємств / П.Т.Саблук, М.В.Зубець, В.Я.Месель-Веселяк та ін.; За ред. П.Т.Саблука, В.Я.Месель-Веселяка, ІАЕ УААН.-К., 1997.-647с.
5. Скворцов Н.Н. Бизнес-план предприятия.К.: Выща школа, 1995.-189с.
6. Формування виробничого потенціалу та ринку засобів виробництва. За ред. П.Т.Саблука, В.Г.Більського.-К.:Урожай,1993.-264с.
7. Хоскинг А. Курс предпринимательства: Пер. с англ.-М.: Междунар.отношения,1993.-352с.
8. Шкільов О.В. Організація виробництва і підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах: Підручник. - К.: Урожай, 1997.-336с.